

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta 05.05.2021 § 101

§ 101

Oikaisuvaatimus uskonnon päätoimisen tuntiopettajan valinnasta (työavain ESPOO-03-2570-20)

Valmistelijat / lisätiedot:
Leino Virpi

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Perusopetuslinjan päällikkö Salonen Ilpo

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta hylkää uskonnon päätoimisen tuntiopettajan tehtävän täyttämistä tehdyn, 26.3.2021 saapuneen oikaisuvaatimuksen.

Perustelut: Perusopetuslinjan päällikön päätöksellä 10.3.2021 § 131 tehtävään valittu täyttää kelpoisuusvaatimukset. Tehtävään valittu henkilö on huomioon ottaen koulutus ja kokemus sekä haastattelujen perusteella tehty arviointi hakijoista tehtävään soveltuvien. Perusopetuslinjan päällikkö on tuntiopettajan valinnassa käyttänyt hänelle kuuluvaa harkintavaltaa. Harkintavaltaa ei ole käytetty syrjivästi. Päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, päätöksentekijä ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen. Oikaisuvaatimus ei anna aiheutta päätöksen muuttamiseen.

Käsittely

Päätös

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Perusopetuslinjan päällikkö on päätöksellään 10.3.2021 § 131 valinnut uskonnon päätoimisen tuntiopettajan, jonka sijoituskoulu palvelussuhteen alkaessa on Kaitaan koulu. Yksi virkaa hakeneista on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus on saapunut määräajassa.

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan kumoamaan tehty päätös, koska se on tasa-arvolain vastainen. Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo olevansa koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella valittua henkilöä ansioituneempi. Oikaisuvaatimuksen tekijä oli kutsuttu ensimmäiseen videohaastatteluun, mutta ei toiselle haastattelukierrokselle. Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, ettei valintaprosessissa ole selvitetty hänen soveltuvuuttaan samalla tavoin kuin tehtävään valitun, toista sukupuolta olevan henkilön.

Tehtävään valitulle on varattu tilaisuus antaa lausuma oikaisuvaatimuksen johdosta. Hän ei ole antanut lausumaa annetussa määräajassa.

Rehtori on antanut selvityksen 16.4.2021.

Oikaisuvaatimuksen tekijälle on varattu tilaisuus antaa lausuma rehtorin selvityksen johdosta 3.5.2021 mennessä. Oikaisuvaatimuksen tekijän lausuma on saapunut 30.4.2021. Lausumassaan oikaisuvaatimuksen tekijä toteaa rehtorin selvityksen olevan puutteellinen ja katsoo muun muassa, ettei hakijoiden ansiovertailua ole tehty tasapuolisesti ja objektiivisesti.

Hakuilmoitus

Tehtävä oli julkisessa haussa 7.1.2021- 21.1.2021.

Kelpoisuusvaatimuksena tehtävään on peruskoulun uskonnon lehtorin kelpoisuus.

Hakuilmoituksen mukaan tehtävässä edellytetään kokemusta luokanohjaajan tehtävästä, yhteisopettajuudesta, uskonnon ja elämänkatsomustiedon yhteisopettamisesta, joustavasta yleisopetuksen ja erityisopetuksen yhteistyöstä sekä vankkaa kokemusta ja ratkaisukeskeistä otetta kodin ja koulun yhteistyössä.

Hakuilmoituksen mukaan tehtävässä arvostetaan monipuolista kokemusta ja koulutusta oppilaiden toiminnan säätelyssä, lukiokurssien opettamisesta ja monikulttuuristen oppilaiden opettamisesta.

Hakuajan puitteissa saapui 31 hakemusta. Kelpoisuusvaatimukset täyttäviä hakijoita oli 27.

Kelpoisuus

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 5 §:n mukaan vakinaiseen virkaan voidaan ottaa vain kelpoisuusvaatimukset täyttävä hakija.

Peruskoulun aineenopettajan kelpoisuus määräytyy opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) 5 §:n mukaan.

Aineenopetusta on kelpoinen antamaan henkilö, joka on suorittanut:

- 1) ylemmän korkeakoulututkinnon;
- 2) kussakin opetettavassa aineessa vähintään 60 opintopisteen laajuiset aineenopettajan koulutukseen kuuluvat opetettavan aineen opinnot, jotka ovat oppiaineen tai siihen rinnastettavan kokonaisuuden perusopinnot ja aineopinnot; sekä
- 3) vähintään 60 opintopisteen tai vähintään 35 opintoviikon laajuiset opettajan pedagogiset opinnot.

Sen estämättä, mitä edellä 2 kohdassa säädetään, kelpoisuuden tuottavat osaltaan kussakin opetettavassa aineessa aineenopettajan koulutukseen kuuluvat opetettavan aineen opinnot, jotka sisältävät yliopistossa suoritetut perus- ja aineopinnot, laajuudeltaan yhteensä vähintään 35 opintoviikkoa.

Sekä tehtävään valittu että oikaisuvaatimuksen tekijä ovat kelpoisia haettavana olleeseen tehtävään.

Perustuslain mukaiset nimitysperusteet

Perustuslain 125.2 §:n mukaisia yleisiä nimitysperusteita ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Taidolla tarkoitetaan koulutuksella ja kokemuksella hankittuja tietoja ja taitoja. Kyvyllä viitataan tuloksellisen työskentelyn edellyttämiin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin kuten luontaiseen lahjakkuuteen, järjestelykykyyn, aloitteellisuuteen ja muihin vastaaviin tehtävän hoitamisen kannalta tarpeellisiin kykyihin. Koetellulla kansalaiskunnolla tarkoitetaan yleisessä kansalaistoiminnassa saatuja viran hoidon kannalta merkityksellisiä ansioita sekä nuhteetonta käytöstä.

Perustuslain mukaiset nimitysperusteet ovat tulkinnanvaraisuutensa vuoksi oikeudelliselta sitovuudeltaan väljiä. Virantäyttöön kuuluu myös harkintavaltaa. Nimitysperusteiden soveltamisen yhteydessä harkintavalta ilmenee muun muassa viranomaisen oikeutena määrittellä viran työtehtävät, painottaen nimitysperusteita tehtävien mukaisesti sekä päättää siitä, mikä merkitys viranhakijoiden erilaisille ansioille on annettava.

Perustuslain yleisiä nimitysperusteita tulee tulkita yhteydessä kyseisen viran yleisiin ja erityisiin kelpoisuusehtoihin. Tällöin huomioidaan myös viran nimi ja tehtäväpiiri sekä virkaan kuuluvat konkreettiset työtehtävät. Kunnan viranomaisen voi harkintavaltansa rajoissa määrittellä haettavana olevaan virkaan kuuluvat tehtävät. Harkintavaltaa rajoittaa kuitenkin syrjäntäkielto.

Hakijoiden valinta haastatteluihin

Kyseiseen tehtävään oli 27 kelpoista hakijaa. Valintaprosessissa oli kaksi haastattelua. Ensimmäisenä pidettyyn videohaastatteluun kutsuttiin kuusi hakijaa, joiden katsottiin hakemusten perusteella täyttävän kelpoisuusvaatimuksen ja tehtävän edellytykset. Videohaastattelussa esitettiin kaikille samat kaksi kysymystä. Toiseen haastatteluun kutsuttiin kolme hakijaa.

Viranhakumenettelyn luonteeseen kuuluu se, että useista hakijoista vain osa kutsutaan haastatteluun (KHO 2006:93). Esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2005:44 on painotettu kokonaisharkintaa, missä kunnan oma käsitys koulun tarpeista ja tavoitteista sekä niiden edellyttämästä rekryointitarpeesta saa sijaa muodollisten kriteerien ohitse. Koulun tarve on kuvattu hakuilmoituksessa mainituissa edellytyksissä ja arvostettavissa asioissa.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on kelpoinen tehtävään ja hänet on hakemuksen perusteella kutsuttu ensimmäisen videohaastatteluun. Häntä ei kuitenkaan kutsuttu toiseen haastatteluun. Toiselle haastattelukierrokselle valittiin kolme hakijaa, joiden katsottiin parhaiten täyttävän hakuilmoituksessa mainitut asiat.

Ansiovertailu

Oikaisuvaatimuksessaan oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että päätös on tasa-arvolain vastainen.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (tasa-arvolaki) tarkoitetaan syrjinnästä voi olla kyse, jos työnantaja työhön ottaessaan syrjäyttää henkilön, joka on ansioituneempi kuin valituksi tullut toista sukupuolta oleva henkilö, jollei työnantajan menettely ole johtunut muusta hyväksyttävästä seikasta kuin sukupuolesta taikka jollei menettelyyn ole työn tai tehtävän laadusta johtuvaa painavaa ja hyväksyttävää syytä.

Tasa-arvolaki edellyttää ansiovertailun tekemistä. Ansioita tulee tarkastella suhteessa työtehtäviin ja työnantajan etukäteen vahvistamiin valintaperusteisiin (HE 57/1985). Virkanimityksissä on otettava huomioon myös perustuslain 125 §:n mukaiset yleiset nimitysperusteet.

Rehtorin selvitykseen antamassaan lausumassa oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että ansiovertailua ei ole tehty tasapuolisesti ja objektiivisesti.

Perusopetuslinjan päällikön päätöksestä ilmenee tehtävän kelpoisuusvaatimus, edellytykset ja arvostettavat asiat sekä valintapäätös. Päätöksen mukaan, kun otetaan huomioon koulutuksen ja kokemuksen lisäksi haastattelun perusteella tehty arviointi, on valittu tehtävään soveltuvin.

Ennen perusopetuslinjan päällikön päätöstä on laadittu rekrytointin loppuraportti, joka sisältää rehtorin valintaesityksen perusteluineen sekä yhteenvedon kaikista hakijoista. Hakijayhteenvedosta ilmenee kaikkien hakijoiden koulutus ja työkokemus. Oikaisuvaatimuksen tekijä on lausumansa mukaisesti saanut rekrytointin loppuraportin.

Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijälle on toimitettu ennen hakijoiden videohaastatteluun kutsumista laadittu taulukko, josta on ilmennyt kaikkien hakijoiden osalta se, täyttyykö hakijan osalta kelpoisuus, kuinka paljon hakijalla on työkokemusta ja opettajakokemusta sekä täyttyykö hakijan hakemuksen perusteella hakuilmoituksen mukaiset edellytykset ja arvostettavat asiat. Videohaastatteluun valintaan on vaikuttanut kelpoisuuden lisäksi se, täyttääkö hakija hakuilmoituksen mukaiset edellytykset. Siltä osin kuin oikaisuvaatimuksen tekijä viittaa hakuilmoituksessa mainittuun kokemukseen monikulttuuristen oppilaiden opettamisesta, kyse on ollut arvostettavasta asiasta, ei edellytyksestä. Näin ollen se, ettei taulukossa ko. kohdassa ole oikaisuvaatimuksen tekijän osalta ollut rastia, ei ole vaikuttanut videohaastatteluun valintaan. Oikaisuvaatimuksen tekijä viittaa lausumassaan myös kahteen muuhun hakijaan, joilta on em. kohdasta puuttunut rasti. Näistä toisen osalta edellytykset täyttyivät ja hänet oli kutsuttu videohaastatteluun. Toisen osalta useampi edellytys puuttui, eikä häntä siten ole videohaastatteluun kutsuttu.

Videohaastattelusta ei ole laadittu erillistä kirjallista vertailua eikä hakijoiden vastauksia ole sanatarkasti kirjattu. Videohaastattelusta tehtiin muistiinpanoja omaan käyttöön. Rehtorin selvityksen perusteella hakijoita on tosiasiallisesti vertailu ja toiseen haastatteluun kutsumiseen on vaikuttanut erityisesti hakijoiden väliset erot opetuksen eriyttämiseen liittyvien vastausten osalta.

Oikeuskäytännössä (KHO 3023/2013) on todettu, että rekrytoinnissa voidaan käyttää sähköistä järjestelmää, joka tuottaa yhteenvedon hakijoiden eri ansioista. Kun sen lisäksi valintamenettelyssä hakijoita on tosiasiallisesti vertailu keskenään, ei päätöksessä ole ollut menettelyvirhettä.

Edellä mainitut seikat huomioiden hakijoita on hakemusten ja haastattelujen perusteella asianmukaisesti vertailtu ennen päätöksentekoa. Oikeuskäytännön perusteella valintaan vaikuttaneita asioita voidaan vielä tarkentaa oikaisuvaatimusvaiheessa.

Rehtorin selvitys on tehty oikaisuvaatimusasian käsittelyä varten. Selvityksen tarkoituksena on ollut tuoda esiin ne seikat, jotka vaikuttivat siihen, ettei oikaisuvaatimuksen tekijää kutsuttu toiseen haastatteluun. Lisäksi oikaisuvaatimuksen käsittelyä varten on laadittu tehtävään valitun ja oikaisuvaatimuksen tekijän ansiovertailu, joka on oheismateriaalina.

Yhteenveto

Perusopetuslinjan päällikön päätös on perustunut kokonaisharkintaan siitä, kenellä hakijoista on arvioitu olevan parhaat edellytykset tehtävän menestykselliseen hoitamiseen. Valintapäätös on tehty hakuilmoituksen mukaisten kelpoisuusvaatimuksen, edellytysten ja arvostettavien asioiden perusteella. Valintaa tekevällä viranomaisella on oikeus painottaa valintaperusteita parhaaksi katsomallaan tavalla huomioiden ko. koulun tarpeet.

Hakuilmoituksen mukaiset edellytykset ja arvostettavat asiat ovat olleet kysymyksessä olevan tehtävän hoidon kannalta ja koulun tarpeet huomioiden relevantteja, eivätkä ne ole olleet syrjiviä tai epäasiallisia. Ne on voitu ottaa huomioon valittaessa hakijoita haastatteluun ja tehtäessä valintapäätöstä. Oikaisuvaatimuksen tekijä on hakemuksen perusteella kutsuttu ensimmäiseen videohaastatteluun ja tämän perusteella on voitu arvioida hänen soveltuvuuttaan haettavana olevaan tehtävään. Valintaprosessin luonteeseen kuuluu, että hakijoista vain osa haastatellaan.

Perusopetuslinjan päällikön päätös on perustunut koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi videohaastatteluun, toisen kierroksen haastatteluun ja haastatteluissa esille tulleisiin seikkoihin sekä hakijoiden henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointiin. Kokonaisharkinnan perusteella tehtävään valitulla on katsottu olevan parhaat edellytykset tehtävän menestykselliseen hoitamiseen.

Perusopetuslinjan päällikön päätös ei ole lain vastainen. Oikaisuvaatimus tulee hylätä.

Oikaisuvaatimuksen tekijän ja tehtävään valitun hakemukset sekä rekrytoinnin loppuraportti ovat nähtävänä kokouksessa.

Päätöshistoria